

ที่ อบ ๐๐๑๙/ ๐๕๗๕

สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดอุบลราชธานี
ถนนแจ้งสนิท อบ ๓๕๐๐๐

๑๗

กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

เรื่อง บทความกฎหมายนำรู้

เรียน พัฒนาการอำเภอ ทุกอำเภอ

สิ่งที่ส่งมาด้วย บทความ

จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วยสำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดอุบลราชธานี ได้รับแจ้งจากกรมการพัฒนาชุมชน เรื่อง อำนวยการในการลดเบี้ยปรับ โดยสำนักงานกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีได้ดำเนินการจัดทำ และเรียบเรียงความรู้เกี่ยวกับข้อกฎหมาย คำพิพากษา ข้อสังเกต ข้อควรระมัดระวังเกี่ยวกับการทำนิติกรรม และในการปฏิบัติหน้าที่ต่างๆ ขึ้น เพื่อให้เจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนและทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องได้ ศึกษาเป็นความรู้และถือเป็นข้อปฏิบัติ

ในการนี้ จึงขอให้สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ตามโอกาส และช่องทางต่างๆ ตามที่เห็นสมควรต่อไป โดยสามารถดาวน์โหลดบทความ ได้ที่เว็บไซต์ www.womenfund.in.th หัวข้อ "สื่อเผยแพร่" รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(นายพิสดาร ประดา)
พัฒนาการจังหวัดอุบลราชธานี

กลุ่มงานประสานและสนับสนุนการบริหารงานพัฒนาชุมชน

โทร. ๐ - ๔๕๓๔ - ๔๖๒๘

โทรสาร ๐ - ๔๕๓๔ - ๔๖๒๘

“อำนาจศาลในการลดเบี้ยปรับ”

ในสัญญาคู่สัญญานั้นทุกท่านย่อมรู้จักและคุ้นเคยเป็นอย่างดีกับคำว่า “ดอกเบี้ย” และ “อัตราดอกเบี้ย” แต่ยังมีคำอีกคำหนึ่งในสัญญาบางฉบับก็มีระบุไว้ บางฉบับก็ไม่มี นั่นก็คือคำว่า “เบี้ยปรับ” ดังนั้น เรามาดูทำความเข้าใจกันก่อนว่า “เบี้ยปรับ” คืออะไร ซึ่งจะขออธิบายให้เข้าใจได้โดยง่ายว่า

“เบี้ยปรับ” ก็คือ การที่ลูกหนี้สัญญาแก่เจ้าหนี้ว่าจะใช้เงินจำนวนหนึ่งเป็นเบี้ยปรับ เมื่อตนไม่ชำระหนี้ หรือไม่ชำระหนี้ให้ถูกต้องสมควร เมื่อลูกหนี้ผิดนัดก็ให้ปรับเบี้ยปรับ (ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๓๗๙)

ข้อตกลงที่เป็นเบี้ยปรับอาจจะน้อยกว่าหรือสูงกว่าค่าเสียหายที่แท้จริงก็ได้ แต่ถ้าเบี้ยปรับในสัญญานั้นมีอัตราที่สูงเกินสมควร อาจจะไม่เป็นธรรมแก่ลูกหนี้ กฎหมายก็ให้ศาลมีอำนาจในการใช้ดุลยพินิจลดเบี้ยปรับ ที่เห็นว่าสูงเกินจนไม่เป็นธรรมกับลูกหนี้ได้ (ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๓๘๓) ซึ่งอำนาจในการลดเบี้ยปรับศาลฎีกาได้มีคำพิพากษาไว้ดังนี้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๓๕๖/๒๕๕๕ ได้พิพากษาว่า “การพิจารณาว่าเงินที่เจ้าหนี้เรียกจูงจากลูกหนี้เป็นดอกเบี้ยอันเป็นดอกผลนิตินัยหรือเป็นเบี้ยปรับย่อมขึ้นอยู่กับข้อที่ว่าเจ้าหนี้เรียกเอาเงินนั้นโดยอาศัยเหตุใด หากเจ้าหนี้ใช้สิทธิปรับอัตราดอกเบี้ยให้สูงขึ้นหรือต่ำลงตามที่กำหนดในสัญญาโดยมิได้คำนึงว่าลูกหนี้ตกเป็นผู้ผิดนัดหรือไม่ ย่อมเป็นดอกเบี้ยอันเป็นดอกผลนิตินัยซึ่งเจ้าหนี้มีสิทธิได้รับตามอัตราที่เปลี่ยนแปลง ศาลจะปรับอัตราดอกเบี้ยให้ต่ำลงกว่านั้นไม่ได้ แต่ถ้าอาศัยข้อสัญญาที่ให้สิทธิแก่เจ้าหนี้เรียกเอาจากลูกหนี้เนื่องจากลูกหนี้ผิดนัดไม่ชำระหนี้ ย่อมเป็นค่าเสียหายที่กำหนดไว้ล่วงหน้าเมื่อลูกหนี้ผิดนัดไม่ชำระหนี้และเป็นเบี้ยปรับ ซึ่งหากกำหนดไว้สูงเกินส่วนศาลย่อมมีอำนาจลดลงเป็นจำนวนพอสมควรได้”

จากคำพิพากษาศาลฎีกาดังกล่าว ศาลได้วางหลักไว้ชัดเจนแล้วว่าถ้าเป็นดอกเบี้ยซึ่งเจ้าหนี้มีสิทธิได้รับโดยชอบด้วยกฎหมายแล้วศาลจะปรับลดให้ต่ำลงกว่านั้นไม่ได้ แต่ถ้าเป็นเบี้ยปรับหากศาลเห็นว่ากำหนดไว้สูงเกินส่วนแล้วศาลย่อมมีอำนาจปรับลดลงเป็นจำนวนพอสมควรได้

ในสัญญาคู่สัญญามีเงินกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี เดิมก็ได้มีการกำหนดเบี้ยปรับไว้ด้วยเช่นกัน แต่เนื่องจากได้มีประกาศคณะกรรมการบริหารกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข การพิจารณาลดหรืองดเบี้ยปรับ/ดอกเบี้ยผิดนัด ตามสัญญาคู่สัญญาของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี ลงวันที่ ๑๖ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๔ ทำให้ลูกหนี้ที่มีความจำเป็นได้รับสิทธิในการงดหรือลดเบี้ยปรับ อย่างไรก็ตาม วิธีที่ดีที่สุดสำหรับทั้งเจ้าหนี้และลูกหนี้ก็คือการหันหน้าเข้าหากัน ปรึกษากันเมื่อมีปัญหา มีใช้การบายเบี่ยง หลบหนี เพราะไม่เกิดประโยชน์ต่อทุกฝ่าย แล้วสำนักงานกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีจะนำความรู้สาระดี ๆ มาฝากใหม่ฉบับหน้าค่ะ

นางสาวพิชญ์ลดา ขวัญดี นิตกร

เรียบเรียง

นายธีระพล คู่คิด ผู้อำนวยการกลุ่มกฎหมาย

ตรวจทาน